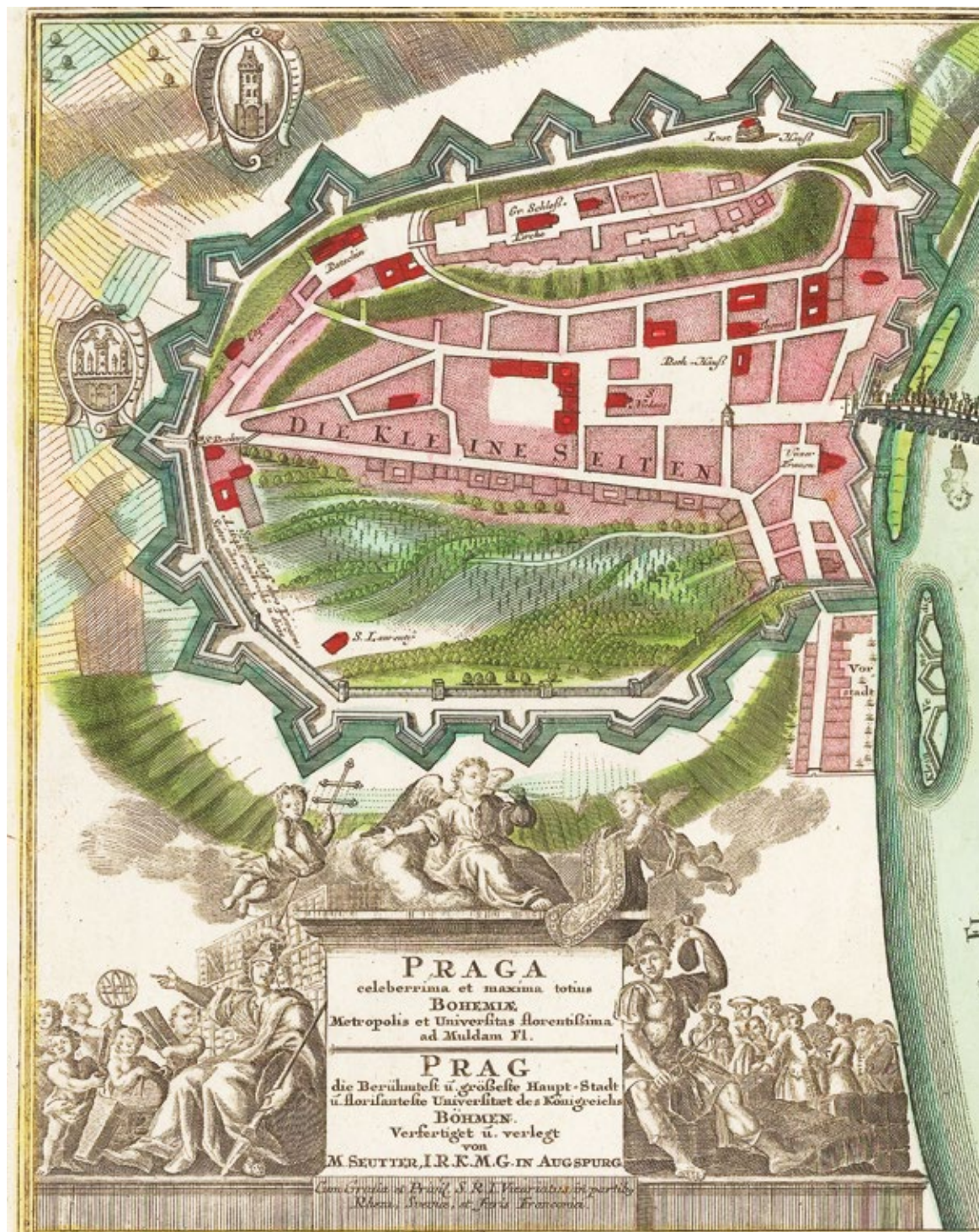


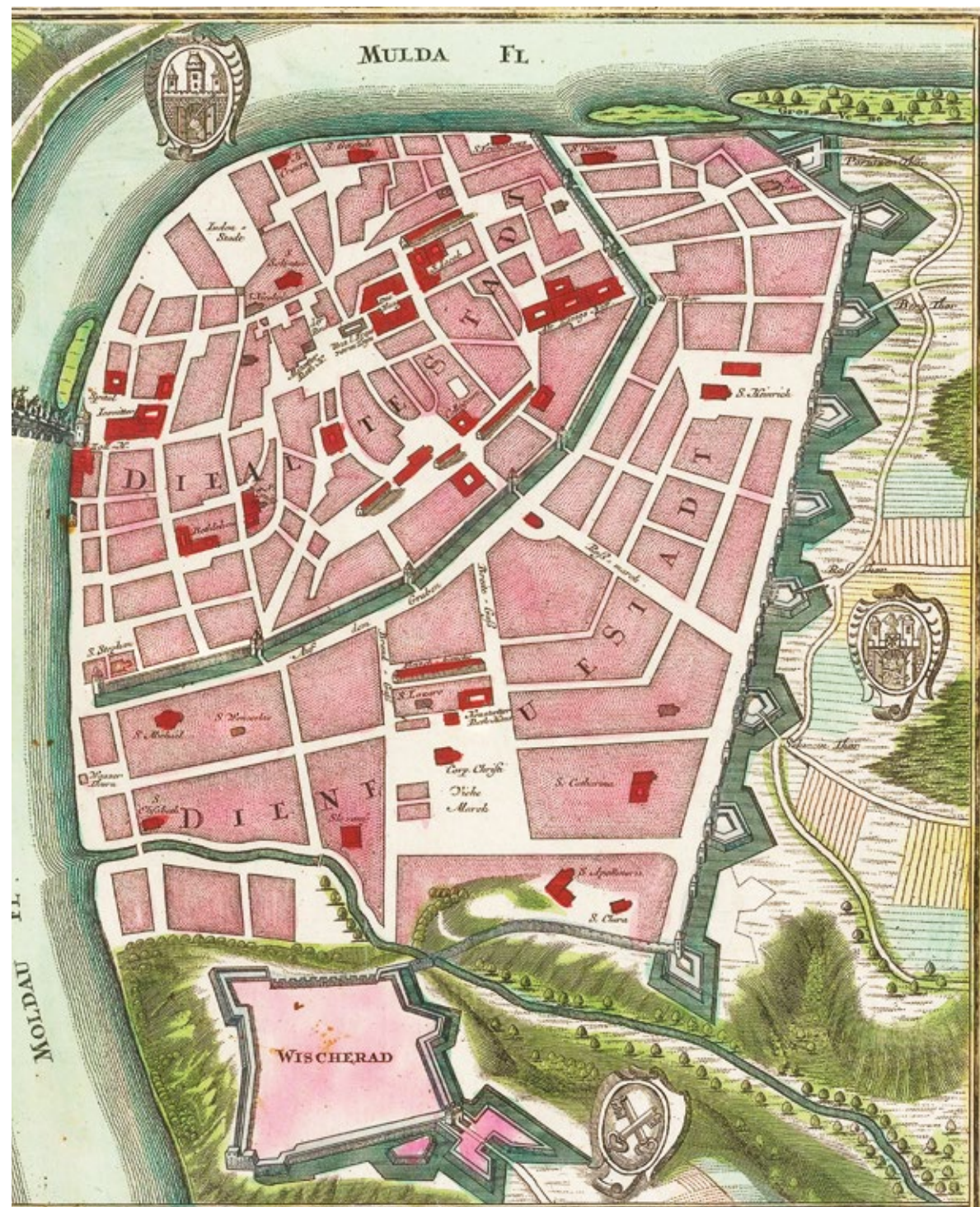
Obsah knihy

- 12 PŘEMLUVA**
Andrey Cosentina, emeritního ředitele Musea di Casanova v Benátkách
Zbavme se klišé, které zastírá skutečný rozměr osobnosti Giacoma Casanovy
- 20 KAPITOLA PRVNÍ**
České země a Praha ve druhé polovině 18. století
Korunovace Karla IV. na Pražském hradě • Barokní Praha se stává italským městem • Prudérní Marie Terezie • Uměnímilovná šlechta
- 40 KAPITOLA DRUHÁ**
Rok 1753. Poprvé v Praze.
Casanova zápasí s francouzskou nemocí a navštěvuje Divadlo v Kotcích • Pražský divadelní papež se jmenuje Locatelli • Opožděný odjezd
- 58 KAPITOLA TŘETÍ**
Rok 1766. Druhý pobyt v Praze.
Znovu v Kotcích • Šest šťastných hodin s dávnou láskou • Falešný kastrát Bellino
- 68 KAPITOLA ČTVRTÁ**
Rok 1786. Příjezd na Duchcov.
Z Benátek do Vídně • Rozporuplný císař Josef II. • Odjezd do Čech • Život na Duchcově
- 83 KAPITOLA PÁTÁ**
Rok 1786. Spolupráce s tiskařem Schönfeldem.
Samomluva myslitele • Podvodník a falešný zednář Cagliostro • Pražský nakladatel drtí konkurenci
- 94 KAPITOLA ŠESTÁ**
Rok 1787. Útěk vytištěný v Praze.
Vzpomínka na největší dobrodružství života • Druhý Trenck, jenž zemřel na Špilberku • Pražské mystifikace Giacoma Casanovy

- 104 KAPITOLA SEDMÁ**
Casanova, Mozart a slavný podzim 1787.
Do Prahy přijíždí Mozart • Pražané ho milují • Triumfální premiéra *Dona Giovanniho* • Don Juan versus Casanova • Podíl na libretu? • Mytické setkání Casanovy s Mozartem
- 126 KAPITOLA OSMÁ**
Rok 1788. Neblahý Icosameron.
Představy hodné Julesa Verna • Život uprostřed zeměkoule • Z Prahy na knižní veletrh • Neúspěch a zklamání
- 138 KAPITOLA DEVÁTÁ**
Casanova, pražská společnost a zednáři
Pražská šlechta • Chrt od hraběnky • Krásná, ale také vzdělaná Pepi • Život na Anenském náměstí • Pražští zednáři • Casanova o zednářském tajemství
- 158 KAPITOLA DESÁTÁ**
Setkání na Bertramce
Manželé Duškovi, Mozart a Casanova • Fikce, nebo dokument? • Uvězněný génius
- 170 KAPITOLA JEDENÁCTÁ**
Rok 1791. Slavná korunovace a loučení s Prahou.
Věrný přítel a trojnásobný maršál de Ligne • Korunovace Leopolda II. českým králem • Setkání s císařem • Další pražská premiéra W. A. Mozarta • Hotel U tří lip
- 188 KAPITOLA DVANÁCTÁ**
Casanova očima současníků. Aristokratů, milenek, myslitelů, umělců i udavačů.
Hlava plná žen • Znalec kabaly • Falešný hráč • Milenec i přítel • Podvodník • Špion na stopě střelného prachu • Zábavný lidský druh • Hlubokomyslný intelektuál
- 202 KAPITOLA TŘINÁCTÁ**
Casanova špion a konfident
Placený donašeč • Knihy, které se patří spálit • Bojovník proti pornografii



Praha kolem roku 1740. Nápis v kartušce říká: „Praha nejslavnější a největší, v celých Čechách a ve světě
nejmocnější na řece Vltavě.“ Autorem mědirytiny je císařský kartograf a rytec Georg Matthäus Seutter.





Dnešní Václavské náměstí, tehdy Koňský trh s původní jezdeckou sochou sv. Václava v osmdesátých letech 18. století na mědirytu grafika a nakladatele Josefa Carmina



Staroměstské náměstí v roce 1793, tedy v době, kdy Casanova do Prahy vcelku pravidelně přijížděl, aby zde tiskl a vydával své knihy, ale také se účastnil společenského a intelektuálního života

Předmluva
Zbavme se klišé...



Jak vypadala Praha v éře Giacoma Casanovy, ukazují kolorované lepty Filipa a Františka Hegerových. Karmelitská ulice na Malé Straně, rok 1794.

Kolorovaný lept / Filip a František Hegerovi / 1794 / AMP / Sbirka grafiky sign. G 136 a

Druhý dubnový den roku 2025 uplynulo tři sta let od narození Giacoma Casanovy, jedné z nejzáhadnějších, nejvšestrannějších a nejnepochopenějších postav Evropy 18. století. Pro mnohé zůstává jeho jméno synonymem pro svádění a skandály, ale bylo by nespravedlivé zůstat jen na povrchu. Casanova byl spisovatel a filozof, neúnavný intelektuál, jenž zkoumal mysl a svět kolem sebe. Muž, který uměl pozorovat svou dobu jasnoživým, ironickým, vždy nekonvenčním pohledem.

Právě tomuto pohledu věnuje Karel Holub pozornost a badatelský zápal. Kniha *Casanova v Praze* vychází z potřeby zachránit Casanovu před klišé, jež často zastírá hloubku jeho intelektuální i lidské hodnoty. Karel Holub jako pozorný historik a autor předchozího rozsáhlého opusu (*Salve Casanova*, 2022) věnoval léta výzkumu pozdního období života slavného Benátčana.

Tato kniha odhaluje spojení Casanovy s českými zeměmi dlouho před jeho třináctiletým pobytem na zámku Duchcov. Autor nás krok za krokem provází po stopách Casanovy v Praze. Popisuje město, jak ho Casanova poznal a navštěvoval v letech 1786–1797, kdy sem často přijížděl, aby zde tiskl a vydával své knihy, udržoval čilé styky s kulturní elitou a nakladateli, aktivně se účastnil intelektuálního života města a dokazoval, že je čímkoli, jen ne poustevníkem odsunutým na duchcovský zámek.

Autor, který neúnavně navštěvoval badatelnu pražského Státního archivu, v němž je uložen nejvýznamnější literární odkaz Giacoma Casanovy (s přibližně deseti tisíci rukopisnými dokumenty), tak mohl sledovat originální stopy neobyčejného života tohoto muže. Tyto listiny, psané brkovým perem, často s poznámkami na okrajích, nevyprávějí jen příběh Casanovy, ale dávají nahlédnout do Evropy 18. století, odhalují její kulturu v rozmanitých podobách. A právě z těchto dokumentů se podařilo Karlu Holubovi rekonstruovat nejen nejznámější díla, ale i další spisy vzniklé v Čechách, jež nastiňují jakousi mapu míst, nejdůležitějších setkání a nejvýznamnějších událostí, které v této zemi, jež mu poskytla azyl, Casanova zažil.

Při čtení této knihy zaujme autora schopnost vykreslit složitou atmosféru Prahy konce 18. století a přiblížit Casanovu jako literáta, svědka doby a spolupracovníka mnoha velkých osobností. Fascinují-

cí je Holubova rekonstrukce setkání s Wolfgangem Amadeem Mozartem a Lorenzem da Pontem, k nimž mělo dojít při přípravě inscenace *Dona Giovanniho* v roce 1787: jsou to okamžiky, v nichž se literatura, hudba a divadlo prolínají v prostředí kypící Prahy, jež se stala na několik let utajeným hlavním městem evropského umění. Casanova se podle všeho podílel na revizi libreta slavné opery a nabídl svůj pohled na některé detaily postavy Dona Juana, kterou cítil jako své tragické alter ego.

Publikace *Casanova v Praze* se však neomezuje jen na líčení osudů známých postav 18. století. Holub sáhl hluboko do korespondence, vzpomínek a svědectví, aby připomněl často polozapomenuté osobnosti, jako byl princ Charles Joseph de Ligne, geniální spisovatel a osvícený generál, Francesca Buschiniová, benátská společnice Casanovy, hrabě Lamberg, mecenáš a zapálený Benátčanův korespondent, Johann Opitz, jeho intelektuální důvěrník, hraběnka von Clary Aldringen, další z blízkých přítelkyň.

Jsou tu i nakladatelé, tiskaři, ženy a muži od divadla nebo italští architekti; všichni ti, kteří přispěli ke kulturnímu obrození Prahy ve druhé polovině 18. století. Celý souhrn životopisných a intelektuálních střípků pak vytváří barevnou mozaiku, v níž „český“ Casanova zaujímá ústřední místo.

Přidaná hodnota této knihy spočívá též v její dvojí povaze: Na jedné straně jde o historicko-literární esej, solidní a zdokumentovaný, na straně druhé o implicitní deník, v němž autor sleduje Casanovu v konkrétních okamžicích na konkrétních místech. Karel Holub nás provází dobovým labyrintem; vstupuje do domů, hostinců, divadel, kaváren, knihkupectví, tiskáren a pokaždé nás čeká nové setkání a nová nuance fascinující postavy Giacomina Casanovy.

Casanova navštívil české země čtyřikrát (v letech 1753, 1766, 1784 a 1785), než se v Čechách trvale usadil. Od roku 1786 již pobýval na Duchcově ve službách Valdštejnů, kde také 4. června 1798 zemřel. Je-li pravda, že zde našel cosi jako klid, je stejně tak skutečností, že i nadále vytrvale navštěvoval Prahu, a to zejména v letech 1786–1792, tedy v období, které představuje jeden z vrcholů jeho tvůrčí práce. V těchto letech Casanova publikoval, překládal, přepisoval, navštěvoval salony, konverzoval s církevními hodnostáři, filozofy, dvorními úředníky i umělci a byl



Kolorovaný lept / Filip a František Hegerovi / 1795 / AMP

Rozhovor na Malostranském náměstí. Výřez z obrazu bratří Hegerových, jenž vznikl kolem roku 1795, přičemž poslední pražská návštěva Giacomina Casanovy je doložena v roce 1797.

též svědkem osvícené politiky Josefa II., ovšem i konzervativních návratů císařů Leopolda II. a Františka I.

Záměrem této publikace, jasným od prvních řádků, je nabídnout znalého, kultivovaného a zaujatého průvodce prostorem, v němž se odvíjel závěr života Giacomina Casanovy. Průvodce nikoliv turistického, ale literárně historického, který čtenáře provází nejen po konkrétních místech, ale i vnitřními krajinami muže, jenž uměl každé město proměnit ve vyprávění, každý dialog v myšlenku, každou vzpomínku v dílo.

Knih *Casanova v Praze* není jen poctou k výročí, ale navrácí hloubku postavě příliš často redukované na zjednodušená označení a přirovnání. Zve nás ke znovuobjevení Prahy a Čech 18. století, jak se obtiskly v paměti a díle proslulého Giacomina Casanovy.

Andrea Cosentino
emeritní ředitel *Musea di Casanova v Benátkách*